

Nakken na zijn Normandische en Limburgsche reizen, toen hij zijn zwaar gebouwde, grofgeschonkte paarden met hun glanzige huiden begon te schilderen, maar denk die paarden weg van zijn schilderijen en teekeningen, en er blijft nog een zeer goed landschap over. Eerst waren het de studiën in ons land die zijn oog en hand vormden en zijn smaak ontwikkelden. Op zijn eerste teekenproeven ziet men bij voorkeur den jongen Nakken uitvoerige studies maken naar ruïnen van kasteelen en kloostergangen, die voor een goed deel nu verdwenen zijn, studies die uitmuntende bouwstoffen zouden opleveren voor een geïllustreerde geschiedenis onzer oude monumenten. De bezoeker van de reeks architectonische kunstbeschouwingen, door den rijksbouwmeester C. H. Peters vóór een paar jaren in *Pulchri Studio* gegeven, zal daar menig blad van Nakken hebben opgemerkt, dat naast de pittoreske schetsen van Bosboom, de Haas Hemken, Klinkenberg en J. G. Smits als een vroolijke noot uitkwam tegen den rechtvaardigen achtergrond van de eigenlijk bouwkunstige teekeningen. Als knaap van 18 jaar teekende Nakken reeds met krijt



Schuur bij Antwerpen (naar een tekening).

en sapverf naar de natuur met die schroomvallige zekerheid, die geen grassprietje, geen splintertje verweerd hout of roestigen spijker oversloeg. Merkwaardig is o. a. een tekening in kleur van een vischwater met vischbun in den omtrek van Zwammerdam. De

16-jarige Nakken had toen nauwelijks een jaar geleden met zijn vrienden Julius Bakhuyzen en S. van Witsen de schoolbanken vaarwel gezegd en was bezig zijn eerste teekenonderricht te ontvangen van den Haagschen leeraar A. F. Dona. De lust om naar de natuur te teekenen zat er dus al vroeg in. Natuurlijk is die studie van het aardige geval bij Zwammerdam nog onbeholpen, maar er spreekt een naïeve oprechtheid uit, een ernstige doorzettende wil en een naarstig streven, die Nakken later in al zijn werk ten toon spreidde. Van omstreeks dien tijd dagteekent ook een uitvoerige tekening van polderjongenskeeten in den Haarlemmermeer, waarop letterlijk elk strootje van de ruwe daken met zijn lichtglansen staat afgebeeld. En zoo bladerde ik verder in die oude portefeuilles en kreeg curieuse bladen in handen van de ruïnen van Brederode en Eik-en-Duinen, van het kasteel Doornenburg (Betuwe) en de Ockenburg, van de nu afgebroken Wiemelpoort te Nijmegen, en Utrecht's ouden kloostergang, van een oud huisje te Rijswijk en van een geheele reeks studies naar de overblijfselen van